

Møtedato: 13.2.04

R 5/04 Normeringssaker

R 5.2/04 Rettskrivningssaker 2003

Dokumenter i saken: R 3/04 Utkastet til årsmelding for 2003 (pkt. 2.2)
Kommentarer til fagnemndas framlegg til rettskrivningsvedtak
gjort i 2003

Kommentarer til fagnemndas framlegg til rettskrivningsvedtak gjort i 2003

Side 3: Norvagiseringsframlegga (pkt. 2.2.1.2.1 i utkastet til årsmelding)

Side 11: Fordelinga av *lenger* og *lengre* (pkt. 2.2.1.2.2 i utkastet til årsmelding)

Side 13: Opplisting av ord i Tanums store rettskrivningsordbok 1996 med (mulig) k-uttale for skrevet c (ikke med i utkastet)

Side 22: Regelverket for norvagisering

NORVAGISERINGSFRAMLEGG

0 Hva er norvagisering?

Tilpassing til norsk av ord tatt opp fra andre språk vil si å innpasse orda slik at de inngår i reglene for forholdet mellom lyder og bokstaver i norsk. Tilpassinga kan skje på to måter: ved at den norske uttalen retter seg etter skriftbildet i opphavsspråket eller ved at den norske skriftforma baserer seg på den vanlige norske uttalen som er i samsvar med den norske språkstrukturen. Ordet *norvagisering* brukes om tilpassing der det er minst én bokstavendring fra opphavsspråket til den norske skriftforma.

Eksempler på rein uttaletilpassing har vi i den bokstavrette uttalen av *nylon*, en uttale som avviker stort fra den engelske uttalen av det samme skriftbildet. Dersom uttaletilpassing kombineres med endring i stavemåte, faller det inn under norvagisering, f.eks. når *skyscraper* er blitt til *skyskraper* i norsk. Ordet *jazz* har hatt skiftende uttaler i norsk, men har nå festa seg i den uttalen vi gjenfinner i den norvagiserte forma *jass* (valgfri variant ved sida av *jazz*).

Tilpassing i det skriftbildet etter en vanlig norsk uttale (i samsvar med den etablerte norske språkstrukturen) har vi f.eks. i *sjy* (av fransk *jus*) og *skvåsj* (fra 1995 valgfri variant ved sida av *squash* fra engelsk).

Mange av norvagiseringsformene skriver seg fra utskifting av bokstavene *c*, *q*, *w*, *x*, *z*. De har ikke egne funksjoner overfor lydverket i norsk.

Opptak og tilpassing av ord utafra er noe som foregår, og har foregått, i alle språksamfunn som har kontakt med andre språksamfunn. To gamle eksempler i norsk er *keiser* (av det latinske egennavnet *Caesar*; i russisk blei det til *tsar*) og *biskop* (opphavlig fra gresk *episkopos* 'tilsynsmann').

Sia midten av 1800-tallet har der vært løpende norvagisering av ord i norsk, først gjennom nye utgaver av ordlister, så gjennom de store rettskrivingsreformene (1907, 1917, 1938, 1959) og deretter gjennom vedtak i Norsk språknemnd (1952–1971) og Norsk språkråd (1972–2004).

Et utvalg av ord fra ei fremmedordbok utgitt i 1863 viser åssen mange ord ville ha sett ut i dag om en ikke hadde gjort noe med dem: *bureau*, *ceremonie*, *certificat*, *chaffeur*, *chocolade*, *façade*, *galoche*, *jaloux*, *jongleur*, *milieu*, *neutral*, *orthographie*, *philosoph*, *plateau*, *præcisere*, *qualificere*, *saison*, *sergeant*, *shawl*, *station*, *terrain*.

Eksempler på når norvagiserte former er tatt inn i rettskrivinga (formene er dels eneformer, dels valgfrie, f.eks. *fasisme* el. *fascisme*, *selle* el. *celle*, *sene* el. *scene*):
 1907: *ansjos*, *buljong*, *dusj*, *føljetong*, *gamasje*, *konsert*, *paraply*, *sersjant*, *sjal*
 1917: *basseng*, *brosjyre*, *butikk*, *gerilja*, *majones*, *sjalu(si)*, *skjema*, *terreng*
 1938: *aksje*, *eksos*, *flørt(e)*, *garasje*, *lynsje*, *oransje*, *sjanse*, *sjy*, *sjåfør*, *såsiss*
 1966: *teip(e)*, 1976: *skuter*, 1979: *ålreit*, 1983: *kjoks*, *trøbbel*
 1984: *getto*, *kløtsj*, *kollasj*, *krål(e)*, *mannekeng*, *miksmaster*, *sjanger*, *spagetti*
 1995: *fait(e)*, *finisj*, *gaid(e)*, *keitering*, *seif(e)*, *skup*, *skvåsj*, *sørvis*, *taime*
 2000: *fasinere*, *fasisme*, *plasebo*, *seleber*, *selle*, *sellofan*, *sene*, *sirka*, *siserone*

1 Norvagiseringsreglene

I Språkrådets årsmelding for 1998 s. 21 heter det:

”På årsmøtet 12.–13. februar 1998 gjorde Norsk språkråd dette vedtaket om normering av importord:
Prinsippene i kapittel 7 i utredningen *Lånte fjører eller bunad?* legges til grunn ved normering av importord.

Språkrådet mener for øvrig at norvagiseringen bør foregå i et moderat tempo hvor man tar rimelig hensyn til reaksjoner fra publikum.”

Norvagiseringsvedtaket blei gjort med stemmetallet 28–6 (s. 19–20 i rådsmøte-referatet).

Prinsippa i *Lånte fjører eller bunad* er gjengitt i årsmeldinga. De fire siste lyder slik:

- 20 ”Ord som ikkje har vore behandla og normerte før, kan leggjast fram for årsmøtet kvart år.”
- 21 ”Importord som har vore normerte før, skal behandlast ved slutten av kvar valbolc for Språkrådet.”
- 22 ”Fagnemnda førebur framlegga og bør så langt råd prøve å behandle ord i grupper.”
- 23 ”Språkrådet prioriterer arbeidet med dei ordgruppene som kan behandlast etter etablerte norvagiseringsmønster.”

(Sidehenvisningene i årsmeldinga 98 til *Lånte fjører eller bunad?* er til den hektograferte utgava av 1997. Den trykte utgava kom i 2000.)

De vedtatte prinsippa fra 1998 blei tatt i bruk ved behandlinga før og på rådsmøtet i 2000. De ordgruppene som fagnemnda arbeida med forut for det møtet var ord med *s*-uttale for skrevet *c* eller *sc*, begge deler forholdsvis lett avgrensbare grupper der de norvagiserte formene så å si gir seg sjøl. Rådsmøtevedtaka på dette feltet blei *ikke* sendt tilbake til Språkrådet for ny behandling. I Kulturdepartementets brev av 5.12.200 heter det bl.a.: ”På denne bakgrunn godkjenner departementet alle norvagiseringane under pkt. 3.1.5 og 3.1.6, men føreset at alle dei eldre skrivemåtane skal vere tillatne som valfrie former ved sidan av norvagiseringane.” – Departementet har altså ikkje motsatt seg, men *godkjent* at Språkrådet arbeider med norvagisering.

Nå i 2004 gjelder de fleste framlegga ord der *c* eller *ch* blir uttalt som *k*.

2 Avgrensingsprinsipp

Ordgrupper som tas opp til norvagiseringsbehandling, kan avgrensas etter disse prinsippa fra 1998:

- a) *Fagord*: ”Ein bør arbeide for at flest mogleg av importorda som går inn i allmennspråket, blir norvagiserte.” (Prinsipp 4, ei rimelig tolking er å holde fagord utafør. Eksempler på fagord som denne gangen er vurdert og holdt utafør, er *salchow* (hopp i kunstløp) og musikkuttrykket *cantabile*.)
- b) *Måleenheter*: ”Det bør vises tilbakeholdenhet med forandring av termer som er i internasjonal bruk, for eksempel måleenheter, særlig når ordet er avledet av et navn. Eksempler: *becquerel*, *pasteurisere*.” (Prinsipp 7, eksempler nå: *candela* (enhet for lysstyrke), *coulomb* (enhet for elektrisk ladning))

- c) *Fremmed lydstruktur*: ”Når det gjeld importord som er vanskelege å tilpasse norsk lydstruktur, bør ein prioritere arbeidet for eit norsk avlørsarord.” (Prinsipp 6, eksempel nå: *cookie* (dataord))
- d) *Sammensetninger*: ”Engelske ord som er bygde opp slik at dei er gjennomsiktige også for nordmenn som kan engelsk, bør ein vere tilbakehalden med å norvagisere. Ein bør først satse på å få innarbeid omsetjings- eller avlørsarord for dei. Engelske ordstammar skal ein derimot vurdere å gi norvagisert skrivemåte, ev. i tillegg til at ein kjem med framlegg om avlørsarord.” (Prinsipp 8, eksempler nå: *blackout*, *catwalk* (jf. *motemolo*))
- e) *Ekstotika*: ”Ord som referer berre eller nesten berre til saksforhold i engelsktalande land, bør halde på den engelske skrivemåten. Det same må i ein viss grad òg gjelde for ord frå språk som færre nordmenn kan.” (Prinsipp 9, eksempler nå: *carbonari* (Italia), *caudillo* (Spania))

3 Arbeidet bak framlegga på rådsmøtet 2004

De ordgruppene og enkeltorda som fagnemnda har arbeida med, er:

- ord med (mulig) *k*-uttale for skrevet *c*, ei naturleg oppfølging av 2000-vedtaka om norvagisering av ord med *s*-uttale for skrevet *c*
- framlegg fra Olav Væhle Hauge på rådsmøtet i 2003 (orda *nonchalanse*, *racket*, *serve*), oversendt til fagnemnda for behandling
- ordet *cepheide* (tatt opp etter en henvendelse fra Cappelens Forlag)

Framlegga fra fagnemnda kan splittes opp i to grupper: 1) framlegg om de norvagiserte formene som eneformer, 2) framlegg om valgfrihet.

3.1 Framlegg om eneformer

Tre av de relevante prinsippa i norvagiseringsreglene lyder slik:

Prinsipp 13: Norvagiserte ordformer skal ha same skrivemåte i bokmål og nynorsk.”

Prinsipp 17: ”Når eit ord med dominerande utalandsk skrivemåte er nytt i skriftnorma, bør ein tillate både utalandsk og norvagisert skrivemåte.”

Prinsipp 18: ”Når ei norvagisert ordform har vore tillaten og brukt i 20 år, bør ein vurdere å gjere ho til eineform.”

aconitin (giftstoff og legemiddel)

Ordet har stått i Tanum siden 1940. Aschehous leksikon har hatt *aconitin* som oppslagsord. Store norske leksikon (SNL) har både *aconitin* og *akonitin*, uten henvisning orda imellom. Universitetsforlagets STORE MEDISINSKE ordbok (SMO) fører bare opp *akonitin*.

Det greske opphavsordet er plantenavnet *akóniton* (ακόνιτον), latin *aconitum*. Vedtak: Etter framlegg fra nomenklaturutvalget i Norsk Kjemisk Selskap gikk fagnemnda på møtet 15.12.03 enstemmig inn for *akonitin* som eneform.

cepheide (stjernebetegnelse)

Ordet har stått i Tanum siden 1940 (*cepheider* pl. astr.) . Trass i den normerte bokmålsforma har *kefeide* vært brukt i oppslagsverk (Norsk Allkunnebok) og lærebøker siden 50-åra. Også nyere lærebøker og oppslagssider på nettet (bl.a. fra astronomisk hold ved UiO) bruker forma *kefeide*.

Den etymologiske bakgrunnen for ordet er å finne i gresk mytologi. *Kefeys* (av Κηφέυς) var konge av Etiopia, gift med Kassiopeia og hadde datteren Andromeda. Alle blei forvandla til stjernebilder.

Kefeide har altså ikke vært tillatt, men brukt i 50 år.

Vedtak: På møtet 2.9.03 gikk fagnemnda inn for *kefeide* med stemmetallet 5–3.

chelat, chelatere, chelatisk (kjemifagord)

chelate og *chelatisk* kom inn i Tanum i 79, *chelate* i 83 (ingen av dem er nevnt i årsmeldingene). Det greske opphavsordet er χηλή (gm.gr. *khelé*) 'hov', jf. engelsk *chela* '(krepse)klo'.

Vedtak: Etter framlegg fra nomenklaturutvalget i Norsk Kjemisk Selskap gikk fagnemnda på møtet 15.12.03 enstemmig inn for *kelat, kelatere, kelatisk* som eneformer.

cholin og cholinsyre (kjemifagord)

Orda kom inn i Tanum i 89, etter vedtak på rådsmøtet i 87 (årsmeldinga for 86, s. 16).

Det greske opphavsordet er χολή (gm.gr. *kholé*) 'galle'.

Ei rekke *galle*ord er tidligere normert med skrivemåten *kol-*, f.eks. *kolecystitt* 'gallebetennelse', *koledokus* 'gallegang', *melankoli* eg. 'svart galle'. Årsmeldinga for 67 tar inn *cholesterol* el. *kolesterol*. I årsmeldinga for 84 blir *kolesterol* gjort til eneform. I 87 blir *acetylcholin* endra til *acetylkolin*. I 96 viser SNL fra *cholin* til *kolin*.

Vedtak: Enstemmig vedtak 15.12.03 om *kolin* og *kolsyre* etter framlegg fra nomenklaturutvalget i Norsk Kjemisk Selskap.

commando el. *kommando* (om militærvd.; årsm. side X, framlegg *kommando*)

Tanum har *commando* fra 74 av. Fra 79 blir det valgfritt *commando* el. *kommando*.

Årsmeldingene gir ikke noen holdepunkter verken for inntaket i 74 eller endringa til valgfrihet i 79. Inntaket i 74 kan være skjult bak denne formuleringa (s. 4) i årsmeldinga for 74:

”Norsk språkråd har i 1974 gått gjennom skrivemåtar og bøyingsformer i den nye utgåva av Tanums store rettskrivningsordbok. I tilknytning til dette arbeidet har fagnemnda gjort ei rekkje rettskrivningsvedtak. Dei viktigaste er:”

I lista som følger etter, er ikke *commando* med.

Et søk på Google ga 7 treff for *commandosoldat*, 57 for *kommandosoldat*.

Vedtak 15.12.03 om *kommando* som eneform med stemmetallet 6–2.

Samla vurdering av eneformene

Alle orda ovafor har (minst) flere tiårs bruk bak seg. Med eller uten støtte i gjeldende rettskriving til enhver tid har også norvagiserte former vært i bruk. Den nødvendige bakgrunnen for vurdering av overgang til de norvagiserte formene som eneformer skulle dermed være til stede.

3.2 Framlegg om valgfrihet

Her er to av de mest relevante norvagiseringsprinsippa disse:

Prinsipp 4: ”Ein bør arbeide for at flest mogleg av importorda som går inn i allmennspråket, blir norvagiserte.”

Prinsipp 17: ”Når eit ord med dominerande utalandsk skrivemåte er nytt i skriftnorma, bør ein tillate både utalandsk og norvagisert skrivemåte.”

Framlegga fra fagnemnda listes opp i alfabetisk rekkefølge her. For noen av orda er der gitt egen begrunnelse i årsmeldinga.

accessoires/accessoirar el. *aksessoarer/aksessoarar* (før: *accessoires/-ar*)
bacalao el. *bakalao* (før: *bacalao*)
bacon el. *beiken* (før: *bacon*)

camp el. *kamp* (før: *camp*)
campe el. *kampe* (før: *campe*)
camper/campar el. *kamper/kampar* (før: *camper/campar*)
camping el. *kamping* (før: *camping*)
cannabis el. *kannabis* (før: *cannabis*)
caravan el. *karavan* (før: *caravan*)
carting el. *karting* (før: *bm. carting, nyno. ikke normert*)
carving el. *karving* (før: *bm. carving, nyno. ikke normert*)
chianti el. *kianti* (før: *chianti*)
coil el. *koil* (før: *coil*)
corny el. *korny* (før: *bm. corny, nyno. ikke normert*)
cricket el. *krikket* (før: *cricket*)
cruise el. *krus* (s., før: *cruise*)
cruise el. *kruse* (v., før: *cruise*)
cruiser el. *kruser/krusar* (før: *cruiser*)
cup el. *køpp* (før: *cup*)

dachs el. *daks* (før: *dachs*)
gimmick el. *gimmik* (før: *gimmick*)
hickory el. *hikkory* (før: *hickory*)

maracas el. *marakas* (før: *maracas*)
masochisme el. *masokisme* (før: *masochisme*)
masochist el. *masokist* (før: *masochist*)
masochistisk el. *masokistisk* (før: *masochistisk*)

nonchalanse el. *nonsjalanse* (før: *nonchalanse*)
nonchalant el. *nonsjalant* (før: *nonchalant*)
nonchalere el. *nonsjalere* (før: *bm. nonachalere, nyno. ikke normert*)

puck el. *pøkk* (før: *puck*)
racket el. *rekkert* (før: *racket*)
rock el. *rokk* (før: *rock*)
rocke el. *rokke* (før: *rokke*)

sadomasochisme el. *sadomasokisme* (før: *sadomasochsime*)
sadomasochist el. *sadomasokist* (før: *sadomasochist*)
sadomasochistisk el. *sadomasochistisk* (før: *sadomasochistisk*)

schizo- dette ordelementet får valgfri skrivemåte *schizo-* el. *skiso-* (før: *schizo-*). Det gjelder i utgangspunktet de normerte orda *schizofren, schizofreni, schizogoni, schizoid, schizotym*.

screene el. *skrine* (før: *bm. screene, nyno. ikke normert*)

screening el. *skrining* (før: bm. screening, nyno. ikke normert)

sculler el. *skøller* (før: sculler)

serve el. *sørv* (før: serve)

serve el. *sørve* (før: serve)

server el. *sørver/sørvar* (før: ikke normert)

snacks el. *snaks* (før: snacks)

truck el. *trøkk* (før: truck)

3.3 Åssen norvagiserer vi?

Noen ganger er det uproblematisk åssen en skal norvagisere, den norvagiserte forma byr seg fram så å si automatisk. I andre tilfeller er det ikke så greit, flere muligheter er til stede. Spørsmålet er drøfta i kapittel 7.6 (s. 108–122) i den hektograferte utgava av *Lånte fjører eller bunad?*, i kapittel 11.6 (s. 223–239) i den trykte.

3.3.1 Konsonantisme

De fleste av framlegga denne gangen gjelder norvagisering der utgangsordformene har en eller flere *c*-er.

Overgang *c* > *k* og *ck* > *kk*

I mange europeiske språk, i det en kan kalle standardeuropeisk, er det slik at *c* i utlyd og foran *a*, *o*, *u* og konsonant (med unntak for *ch*) har *k*-uttale. Det gir uten videre *k*-skrivning i disse norvagiserte formene: *akonitin*, *gimmik*, *hikkory*, *kamp*, *kampe*, *kamper/kampar*, *kamping*, *kannabis*, *karavan*, *karting*, *karving*, *koil*, *kommando*, *korny*, *krikket*, *krus*, *kruse*, *køpp*, *maracas*, *rekkert*, *rokk*, *rokka*, *rokke*, *rokket(e)/rokkete* [*rokkut*], *skrine*, *skrining*, *skøller*, *snaks*, *tonik*, *trøkk*. (Jamfør *Lånte fjører* som med regel K2 gir *k*-skrivning for *c* og *ck* med *k*-uttale.)

I norvagiseringa *aksessoarer/-ar* (av *accessoirer/-ar*) er både regel K2 og regel K3 (skrevet *c* med *s*-uttale gir *s*) er brukt.

Overgang *ch* > *k*

Bokstavsambandet *ch* i diverse europeiske språk gir langt fra noe entydig bilde med hensyn til uttale. Sambandet kan ha flere uttaler innafor ett språk. Italiensk (og rumensk) har *k*-uttale. Det italienske opphavet gir norvagiseringa *kianti* som alternativ til *chianti*.

I norvagiseringene *kefeide*, *kelat*, *kelatere*, *kelatisk*, *kolin*, *kolsyre*, *skiso-* er også *ch* bytta ut med *k*. Det har sin forklaring i at det er ord med opphav i gammelgresk. I et notat fra 1982 sier Oddrun Grønvik at ”Ch uttalt som /k/ i opphavleg greske ord har vore bytta ut med *k* i vanlege framandord sidan førre hundreår.” Der fins også en rekke nyere norvagisereringer, f.eks. *ichtyo-* > *iktyo-* og *tachy-* > *taky-* i 1984, *tachisto-* > *takisto-* og *tacho-* > *tako-* i 1991.

Også i norvagiseringene *daks* og *masokisme* er *ch* skifta ut med *k*. Her er opphavsorda tyskspråklige.

Overgang *ch* > *sj*

I norvagiseringene *nonsjalanse*, *nonsjalant*, *nonsjalere* er *ch* bytta ut med *sj*. Her er der fransk opphav, og fransk har *š*-uttale for skrevet *ch*. Regel K4 sier at *ch* og *sh* med uttalen *š* skal gi *sj*.

3.3.2 Vokalisme

3.3.2.1 Framlegga fra fagnemnda viser disse vokalendringene i skriftformene:

Overgang a > e: racket > rekkert

Daniel Jones gir æ-uttale for den første vokalen i *racket*. Berulfsen gir både æ og e som norsk uttale. I *Norsk illustrert ordbok* gir Guttu to uttalevarianter for skriftforma *racket*: [rekkert el. rækket]. I *Lånte fjører* er ikke overgangen a > e tatt med som en mulighet ved norvagisering av engelske ord. Regel V1 sier at ”Engelsk kort a [æ] skal norvagiserast til a.”

Skriftbildet i rimordet *lekkert* støtter opp om *rekkert* som norvagiseringsform.

Overgang a > ei: bacon > beiken

Denne overgangen dekkes av regel V23 (a, ai, aigh > ei) i *Lånte fjører*. Fra før har vi eksempler som *fade* > *feide* (95), *safe* > *seif* (95), *tape* > *teip* (66). Uttalen [beiken] tevler med [beken]. Berulfsen angir [beiken] som den vanligste.

Overgang e > ø: serve > sørv, serve > sørve, server > sørver/-ar

Regel V16 (er, ir, ur > ør) dekker denne overgangen. Framlegga nå er ei oppfølging av 95-vedtaket om *service* > *sørvis*.

Overgang ee > i: screene > skrine, screening > skrining

Denne overgangen dekkes av regel V4, som går ut på at vokal(kombinasjon)er med uttalen i gir i ved norvagisering

Overgang i > a: accessoirer/-ar > aksessoarer/-ar

Det franske vokalsambandet *oi* gir uttalen [oa] i norsk, jamfør at 1917 skifta ut *toilett* med *toalett*.

Overgang o > e: bacon > beiken

Norsk har e som vanlig skrivemåte for trykksvak schwa.

Regel V9 i *Lånte fjører* er formulert slik: ”Trykklett o [□] > o”. Videre heter det at ”Slik normering har vi alt i *nylon* og ord med *kon-*.” Slik regelen står, passer den for tilfeller der norsk uttale tilpasser seg det engelske skriftbildet og ikke engelsk uttale, jamfør de norske uttalene [nylån] og [nail□n].

Der hvor schwa beholdes (bare i sluttstavinger?), må skriftbildet ha e.

Overgang u > ø: cup > kjøpp, puck > pøkk, sculler > scøller, truck > trøkk.

Denne overgangen dekkes av regel V17 (engelsk kort u, ou, o med uttalen [] gir ø). Norvagiseringstypen er i godt samsvar med norsk talemål og har nå en viss tradisjon bak seg. I første omgang kan de nye skriftbildene virke noe underlige, jamfør f.eks. *kløtsj* (inn i 84) og diskusjonen omkring *pøbb*.

3.3.2.2 Behold av utlydende y

I norvagiseringene *corny* > *korny* og *hickory* > *hikkory* er utlydende y beholdt.

For *korny* sin del er det i samsvar med regel V14: ”Det engelske adjektivsuffikset -y blir halde som y.”

For substantiv er der ikke noen egen regel. Tidligere inntak av substantiv viser imidlertid behold av *y* i mange tilfeller: *bandy, dory, hobby, jury, lobby, royalty, sherry, teddy, tory*. Et argument for *hikkori* er norvagiseringene *curry > karri, shanty > sjanti, shoddy > sjoddi, toddy > toddi*.

FORDELINGA AV LENGER OG LENGRE

Dette spørsmålet handler både om morfologi og syntaks, eller sagt på annen måte: det har med *ordklasser* og *setningsledd* å gjøre.

Uavhengig av funksjoner i setningssammenhenger plasseres ord i *ordklasser*. Ordbøker plasserer vanligvis hvert enkelt ord i en eller annen ordklasse. Noen ordklasser har ord som bøyes, f.eks. substantiv: *bil, bilen, biler, bilene*. Adjektiv bøyes på to forskjellige måter: *stor, stort, store* og *stor, større, størst*.

Setningsledd er funksjonskategorier for ord og syntagmer (ordgrupper) slik de opptrer i setninger. Det samme ordet kan ha forskjellige funksjoner i forskjellige setninger:

hun gikk stien (substantivet *sti* i den bøyde forma *stien* er her *adverbial*)
 hun gikk på stien (*stien* er del av preposisjonsuttrykket *på stien*, som i sin tur er *adverbial*)

stien var bratt (*stien* er subjekt)
 hun så ikke stien med det samme (*stien* er objekt)
 var det stien? (*stien* er predikativ)

I *metabruk*, dvs. språk brukt om språk, er det vanlig at ord brukes i syntaktiske funksjoner som de ellers ikke brukes i:

på er en preposisjon (*på* er subjekt)
ikke er et adverb (*ikke* er subjekt)

Kombinasjon av metabruk og vanlig bruk kan forekomme:

ikke er *ikke* en partikkel, men et ord

Adjektiv opptrer ofte som adledd (beskrivere) til substantiv: en ny bil, et stort hus.

De kan også opptre som egne setningsledd:

bilen er ny, huset er stort (predikativ)
 de fikk verken vått eller tørt (objekt)
grønt er håpets farge (subjekt)
 han smilte søtt (adverbial; motfør 'et søtt smil' med *søtt* som beskriverledd inne i et substantivisk syntagme)

Når adjektiv (ord i en ordklasse) blir brukt som *adverbial* (i funksjon som setningsledd), er det intetkjønnsforma som blir brukt. I eldre grammatikker og ordbøker kunne derfor intetkjønnsformene bli splitta opp i to ordklasser, adjektiv og adverb. I nyere grammatikk har en forlatt det synet og lar et ord tilhøre samme ordklasse sjøl om det leilighetsvis blir brukt på andre måter enn vanlig.

Fordelinga av *lenger* og *lengre* etter gjeldende rettskriving er *funksjonsbasert*:

Kåre er lang, Else er lengre (adjektiv som predikativ)
 et langt hopp – et lengre hopp (adjektiv som beskriverledd)
 Per hoppa langt – Ole hoppa lenger (adjektiv som adverbial)
 møtet varte lenge, middagen varte lenger (adverb som adverbial)

Framlegget fra fagnemnda går ut på at komparativforma av adverbet *lenge* skal være *lenger*, komparativforma av adjektivet *lang(t)* skal være *lengre*. Det gir ei ordklassebasert gradbøying. I praksis blir det endring bare på ett punkt:

Kåre er lang, Else er lengre (som før)
et langt hopp – et lengre hopp (som før)
Per hoppa langt – Ole hoppa lengre (før: Ole hoppa lenger)
møtet varte lenge, middagen varte lenger (som før)

LISTE OVER ORD MED C MED (MULIG) K-UTTALE I TANUM 96

A

aberratio ictus
 abortus provocatus
 a cappella
 a capriccio
 accent aigu
 accent circonflexe
 accent grave
 accepisse
 accessit
 accessoirer
 accolade
 accouchement
 accouchere
 accoucheur
 achiri
 acholi
 acholisk
 à condition
 aconitin
 aconitum
 acquit
 acre
 actinoid
 action
 actus
 ad acta
 ad calendas graecas
 ad hoc
 à discrétion
 ad oculos
 ad usus publicos
 aerobic
 agent provocateur
 aichmetall
 aircondition(ing)
 akademicus
 à la carte
 à la grecque
 al fresco
 alicantesoda, -såpe, -vin
 al loco
 al secco
 angina pectoris
 a poco a poco
 arcatom-sveisemetode
 arco

arcus
 armagnac
 asdic
 atlantocanadisk el. atlantok-
 attacca
 au courant
 auctor
 autocross
 avec

B

bacalao
 baccarat
 back
 backfisch
 backhammer
 backhand
 backlash
 backnut
 bacon
 barbecue
 basdic
 Basic English
 basso continuo
 becquerel
 bel canto
 ben marcato
 bibelcamp
 biscayerhval, -kval
 bismarckbrunt
 black bottom
 blackface
 blackout
 blueback
 bouclé
 bracherium
 brachial
 brachiopod
 bric-à-brac
 brockenspøkelse
 buchsflynte
 buckram
 bucksinn
 bulkcarrier

C

caballero

cabin (henv. til <i>kabin</i>)	camper
cabincruiser el. kabinkrysser (k- inn 84)	campiner
cabochon	camping
cachere	campus
cachet	canadier el. k- (c- inn i Tanum 61)
cachons	canadisk el. k- (c- inn i Tanum 61)
cachua	canasta
caddie	cancan
café-au-lait	cancer
cagoulard	cancerofobi
cahier	cancerogen
cairn	cancerostatisk
caisson	cancerøs
cajeputulje	cand.
cakewalk	candela
calabrisk (ikke henv. til <i>kalabresisk</i>)	cannabinol
calamus	cannabis
calando	cannelkol el. –kull
calculus	cantabile
caldarium	cantando
(caldera: endra til kaldera i 03- framlegget)	cantharidin
calembour	cantilever
calendae	canto
caliche	cantus
califig	canvass(ing) (canvassing eneform 03)
californier el. k-	canyon
californisk el. k-	canzone
(Tanum 61 endring fra Kalifornia til California og k- til c-/k-)	caodaisme
callgirl	cape
calling	capo
calmato	capriccio
calmettevaksine	capriccioso
calor	caput
calumet	carambola
calutron	caravan
calvados	carbo-
calypso	carbonari
camaieu	carcer
cambric	cardia
camembert	cardiacum
camera lucida	carême
camera obscura	care of
camerlengo	cargo (ikke henv. til <i>kargo</i>)
camorra	carioca
camp	carità
campagna	caritas
campe	carmen
	carnet
	carnivora
	carotis

carport	clarté
carpus	clarteist
carte blanche	clavicula
carting	clavus
casa	clearing
casanova	clearinghouse
case	clinch el. klinsj (k- inn 95)
casertana	clinche el. klinsje (k- inn 95)
case study	cloisonné
cash	cloisonnisme
cash-and-carry	cloqué
casing	close race
casting	clôture
castor rex	clou
castroisme	cluster
casus belli	clutch el. kløtsj (k- inn 84)
cataracta	clutche el. kløtsje (k- inn 84)
catering el. keitering (k- inn 95)	cobbler
caterpillar	cochin
catgut el. katgut	cocker spaniel
cauda	cockney
caudillo	cockpit
causa	cocktail
cause célèbre	coil
caustikum	coitus el. koitus
cautio	collage el. kollasj (k- inn 84)
cavum	coll'arco
centum	college
centurie	collège
centurion	collie
chaconne	collier
chemose	collum
chianti	colombianer el. k- (k- inn 91)
chic	colombiansk el. k- (k- inn 91)
chickasaw	colon
chol-	colt
cholin	columbitt
cholsyre	comanche
chordater	combination
chorea	combiner
chronique scandaleuse	comeback
circulus vitiosus	coming man
cladding	commando el. kommando
claim	commedia dell'arte
clairaudient	comme il faut
clairobscur	commilitoner
clairvoyance	common sense
clairvoyant	commonwealth
claque	completorium
	compositum

mixtum compositum	corned beef
compton	corner
computer	cornflakes
comte	cornish
comtesse	corno
con	corny
concentus	corps
concertando el. concertato (concertando eneform i 03)	corpus (henv. til <i>korpus</i>)
concertino	corrente
concerto grosso	corrigenda
concierge	corsicaner el. korsik-
concitato	corsicansk el. korsik-
conditio	(Tanum 61 endring fra Korsika til Corsica og inn med corsic-)
condottiere	corso
confer	cortes
confessio	cortex
confessionarius	cos
conga	cosekans
congé	cosinus
conjunctiva	costa
connaisseur	costaricaner el. kostarik- (k- inn 91)
conquistador	costaricansk el. kostarik- (k- inn 91)
consecutio tempororum	cot
conseil	cotangens
conseiller	cotoneaster
consensus	couche
consilium	couchette
consilium abeundi	coulage
consol	coulomb
consols	coulo(mb)meter (mb eneform i 03)
consommé	coulometri
constructio ad sensum	country and western
container el. konteiner (k- inn 95)	county
contortafuru	coup
contra	coupe
pro et contra	coupé
contradictio	courante
contumacia	couronne
convertible	couscous
conway-laster	couvade
cool	cover
cooljass el. cooljazz	cowboy
copyright	cox
cor	coxa
corda	coyote
cordieritt	cracovienne
cordonetsting	crayon
corioliskraft	crazy
corium	credo

crème de la crème
 crème fraîche
 cremoneser
 crêpe (crêpe de chine m.m.; jf. krepp)
 crêpes Suzette
 crescendo s.
 crescendo adj.
 crew cut
 cricket
 crimen
 crista
 croissant
 cromlech
 croone
 crooner
 crossball
 crossbred
 crossover
 coupier
 cru
 crude oil
 cruise
 cruise
 cruiser
 cruiservekt
 crushed
 crusta
 crux
 cruzeiro (myntenheten i Brasil heter nå
 real)
 cubaner el. k- (c- inn i Tanum 61)
 cubanitt
 cubansk el. k- (c- inn i Tanum 61)
 cubital (ikke henv. til *kubital*)
 cubitum
 cul-de-sac
 culpa
 culteranisme
 cunnilingus
 cup
 curaçao
 curare
 curcuma
 curie
 curler
 curling
 curriculum vitae
 curtis
 cutting
 cølenterater

cølestin
 cølestinere[r]
 cøliaker
 cøliaki
 cøliakisk
 cølom
 cølostat
 cøruleum

D

dachs
 danse macabre
 débâcle
 decca
 decem
 decemvir
 decemvirat
 decrescendo
 de facto
 delicato
 delictum
 demi-sec
 dernier cri
 dictum (diktum inn i 200)
 dirt track
 [disc-jockey el. disk-jockey
 (denne oppføringa i Tanum 96 er feil,
 årsm. 95 gir diskjockey som enef.)]
 discus
 diskjockey (står også i Tanum 96)
 diøcisk
 doctor honoris causa
 document humain
 dogcart
 drawback
 dry cargo
 duc d'albe el. dykdalb
 ductus
 dyffelcoat

E

eau de cologne
 ecarté
 ecclesia
 ecclesiast
 Ecclesiastes
 ecclesiastikk
 ecclesiastisk
 echinitt
 echinodermer

echinus
 eclat
 écossaise
 ecru
 ecstasy
 ecu
 ecuadorianer
 ecuadoriansk
 en bloc
 en canaille
 encore
 en-tout-cas
 entrecôte
 entrelac
 eroico
 escargot
 escudo
 examen philosophicum
 ex cathedra
 ex nunc
 ex tunc

F

facts
 fait accompli
 familiecamp
 fasces
 fascia
 fascie
 fasciitis el. fasciitt
 fastback
 feces
 fecit
 feedback
 feinschmecker
 fiscus
 flamenco
 flashback
 fruktcocktail
 futurum exactum

G

gaffeltruck
 gascogner
 gimmick
 giocoso
 grammofonpickup
 gummi arabicum

H

hackney

halfback
 halfcaste
 hammock
 hat trick
 haute couture
 hautecoutursk
 havelock
 hickory
 hitech
 holocaust
 honoris causa
 horror vacui
 hors de combat
 hors de concours
 hovercraft
 høgreback
 høyreback

I

immaculata
 in abstracto
 inc.
 inc.
 in casu
 in concreto
 in confesso
 in contumaciam
 in corpore
 in nuce
 in pace
 in specie
 interarma caritas
 intercom
 in vacuo
 invocavit
 irish coffe
 ishockey

J

jacket
 jacketkrone
 (jackpot el.) jekkpott (jackpot inn 03)
 jamaicaner el. jamaik- (jamaik- inn 91)
 jamaicansk el. jamaik- (jamaik- inn 91)
 jacquard
 jassrock el. jazz-
 jockey
 joystick

K

kick
kick el. kikk
kjempeshecke
knockdown
knocke
knockout
knockoute
køpenickiade

L

lacrosse
lamarckisme
lamarckist
lamarckistisk
lancashireovn
landhockey
lichen
lichenin
lichenologi
lanterna magica
lic.
lincolnsau
lingua franca
localizer
location
lockout
lockoute
loco
locohandel, -vare

M

mach
machiavellisk
machiavellisme
machiavellist
machinasjon
machinere
mackintosh
mallorcaner el. mallork-
mallorcansk el. mallork-
(disse formene inn 84, før
mallorkin(er))
maracas
marcato
masochisme
masochist
masochistisk
mccarthyisme

medoc
menarche el. menarke
mensendieckgymnastikk
metallic
mexicaner el. meksik-
mexicansk el. meksik-
(mexic- inn i Tanum 61)
mikrocurie
mirabile dictu
misericordia
molotovcocktail
motocross
mundloch
målscorer el. -skårer

N

nachspiel
nicaraguaner
nicaraguansk
nomen actionis
notarius publicus

O

oratio recta
oratio tecta
ovarialcancer
overlock

P

paddock
paperback
parsec
pascal
passacaglia
pauschalforsikring
percussion
pica
pickup
picot
pizzicato
playback
plymouth rock
pocketbok
poco
pollock
pro secundo
public relations
puck
puertoricaner el. puertorik-
puertoricansk el. puertorik-

(puertorik- inn 84)
puncrock el. pønrock

Q

quick lunch
quickstep

R

rack
racket
racon
rallycross
reineclaude
rekecocktail
reklametrisk el. -trikk
rickettsia
rickettsier
rickettsiose
rickshaw
rock
rock and roll
rocke
rockwell
Rorschach-test el. rorschachtest
ructus

S

saddleback
somasochisme
somasochist
somasochisme
salchow
sancta simplicitas
scabies
scaler
scapin
scarlatina
scherzando
scherzo
schizofren
schizofreni
schizogoni
schizoid
schizomyceler
schizotym
schoutbijnacht
science fiction
scilicet
scilla
scone el. scones (scones enef. i 03)
scoop el. skup (skup inn 95)

scooter el. skuter (skuter inn 76)
score el. skåre
score el. skåre
scorer el. skårer
scoring el. skåring
(03: skår el. score s., skåre el. score v.)
scout
scrambler
scrapbook
scratch
screene
screening
script el. skript (skript inn 95)
scripte el. skripte (skripte inn 95)
scriptgirl
Sct.
sculler
scullery
sec
second hand
secondo
secret service
secundo
seebeckeffekt
seebeckspenning
shamrock
sic
siècle
singlesculler
slacks
slapstick
slingback
snackbar
snacks
snøscooter el. -skuter
spica
spiccato
spicula
stacc.
stockholmer
stockholmsk
succès d'estime
sulcus

T

tac.
tactus
tape-recorder
techn.
temmincksnipe

tennisracket
 toccata **X – Y – Z**
 toppscorer el. -skårer
 trenchcoat
 trichofyti **Æ – Ø – Å**
 trichom
 trichomykose
 trochlearis
 trochokardi
 trochokefali
 trochoskop
 truck (gaffeltruck)
 truck (lønnssystem)
 tungrock
 tvangsclearing

U

unctio
 uppercut
 urachus
 urtica
 urticaria

V

vacat
 vaccinia
 vaccus
 vae victis
 valutaclearing
 van Dyck-brunt
 vannscooter el. -skuter
 verrucae
 vesica
 vicomte
 vicomtesse
 victoria regia
 videlicet
 villcamping

W

weichselrør, -spiss, -tre
 whipcord
 whitecoat
 widescreen
 worldcup

REGELVERKET FOR NORVAGISERING

A Prinsipp

I Språkrådets årsmelding for 1998 s. 21 heter det:

”På årsmøtet 12.–13. februar 1998 gjorde Norsk språkråd dette vedtaket om normering av importord:

Prinsippene i kapittel 7 i utredningen *Lånte fjører eller bunad?* legges til grunn ved normering av importord.

Språkrådet mener for øvrig at norvagiseringen bør foregå i et moderat tempo hvor man tar rimelig hensyn til reaksjoner fra publikum.”

Norvagiseringsvedtaket blei gjort med stemmetallet 28–6 (s. 19–20 i rådsmøtereferatet).

Prinsippa er gjengitt i årsmeldinga og gjentas her. Talla i parentes etter hvert prinsipp viser først til sidetallet i den trykte utgava av *Lånte fjører* (den kom i 2000) og deretter til sidetallet i hektograferte utgava fra 1997.

1 Dersom nye ord som blir tekne i bruk i norsk allmennspråk, ikkje alt har ei form som høver inn i det norske ortografiske mønsteret, skal ein gje dei norsk ordform (ved anten fornorsking eller norvagisering). (s. 212, 99)

2 Ein skal prioritere arbeidet med å finne norske avløyсарord for heilt nye engelske fremmendord. (s. 212, 100)

3 Det er ei oppgåve for Språkrådet å ”overvake” språksituasjonen slik at det kan finne ut i kva høve ein bør satse på eit avløyсарord, og i kva høve det skal arbeide for ei norvagisert ordform. (s. 214, 102)

4 Ein bør arbeide for at flest mogleg av importorda som går inn i allmennspråket, blir norvagiserte. (s. 215, 103)

5 Ord som det er fagterminologisk grunn for å norvagisere, skal følgje dei same prinsippa som allmennspråklege ord. (s. 215, 103)

6 Når det gjeld importord som er vanskelege å tilpasse norsk lydstruktur, bør ein prioritere arbeidet for eit norsk avløyсарord. (s. 218, 103)

7 Det bør vises tilbakeholdenhet med forandring av termer som er i internasjonal bruk, for eksempel målenheter, særlig når ordet er avledet av et navn. Eksempler: becquerel, pasteurisere. [Lundeby 1987] (s. 217, 103)

8 Engelske ord som er bygde opp slik at dei er gjennomsiktige også for nordmenn som kan engelsk, bør ein vere tilbakehalden med å norvagisere. Ein bør først satse på å få innarbeid omsetjings- eller avløyсарord for dei. Engelske ordstammar skal ein derimot vurdere å gi norvagisert skrivemåte, ev. i tillegg til at ein kjem med framlegg om avløyсарord. (s. 216, 104)

- 9** Ord som referer berre eller nesten berre til saksforhold i engelsktalende land, bør halde på den engelske skrivemåten. Det same må i ein viss grad òg gjelde for ord frå språk som færre nordmenn kan. (s. 216, 104)
- 10** Når ein skal avgjere om ein bør satse på norvagisering eller avløyсарord, bør ein jamføre med situasjonen i dei skandinaviske grannelanda. (s. 218, 104)
- 11** Når importorda går inn i allmennspråket, bør Språkrådet snarast råd vurdere om det skal foreslå eit avløyсарord eller vedta ei norvagisert ordform – eller gjere begge delar. (s. 221, 108)
- 12** Ein skal norvagisere nye importord etter det dominerande mønsteret for tilpassing til norsk uttale. (s. 221, 108)
- 13** Norvagiserte ordformer skal ha same skrivemåte i bokmål og nynorsk. (s. 224, 122)
- 14** Norvagiserte substantiv, verb og adjektiv skal setjast inn i norske bøyingsklassar slik at dei får tradisjonelle norske bøyingsendingar. (s. 239, 122)
- 15** Adjektiv i nøytrum får konsonantforenkling framfor t-en: *røff* – *røft*. (s. 239, 122)
- 16** Dei norvagiserte orda skal følgje nærare definerte prinsipp som er lista opp i utgreiinga. (Jamfør punkt *B Retningslinjer* nedafor.)
- 17** Når eit ord med dominerande utalandsk skrivemåte er nytt i skriftnorma, bør ein tillate både utalandsk og norvagisert skrivemåte. (s. 240, 123)
- 18** Når ei norvagisert ordform har vore tillaten og brukt i 20 år, bør ein vurdere å gjere ho til eineform. (s. 241, 124)
- 19** Når Språkrådet blir spurt til råds om skrivemåten, skal det gi uttrykk for at ein helst ser at den norvagiserte blir brukt der han er tillaten. Språkrådet sjølv skal også halde seg til dei normerte norvagiserte skrivemåtane. (s. 241, 124)
- 20** Ord som ikkje har vore behandla og normerte før, kan leggjast fram for årsmøtet kvart år. (s. 242, 124)
- 21** Importord som har vore normerte før, skal behandlast ved slutten av kvar valbolc for Språkrådet. (s. 242, 125)
- 22** Fagnemnda førebur framlegga og bør så langt råd prøve å behandle ord i grupper. (s. 242, 125)
- 23** Språkrådet prioriterer arbeidet med dei ordgruppene som kan behandlast etter etablerte norvagiseringsmønster. (s. 242, 125)

I tillegg til prinsippa ovafor kommer dette fra årsmeldinga for 2000:

Verb som er laga av substantiv med valfri enkeltkonsonant/dobbeltkonsonant, skal ha obligatorisk dobbeltkonsonant, eksempelvis *handikap(p)* > *handikappe*. (S. 225 i den trykte utgava av *Lånte fjører*.)

B Retningslinjer (Overskrift i *Lånte fjører: Korleis skal ein norvagisere?*)

[I oppstillinga her er de fonetiske markeringene i hakeparenteser gjengitt så langt det har latt seg gjøre ut fra tilgjengelig ordinær tekstbehandling. Eksemplene er satt inn av VL. De er gitt for å illustrere mekanismene og markerer ikke om de norvagiserte formene er blitt eneformer eller ikke.]

Konsonantisme

K1 Etter kort (trykk tung) vokal skal det komme enten konsonantgruppe eller dobbel konsonant (s. 224, 110; eksempler: *job* > *jobb(e)*, *crash* > *krasj(e)*).

K2 *c, ch* [k] > *k* (s. 226, 110; eksempler: *script* > *skript*, *cholesterol* > *kolesterol*).

K3 *c* [s] > *s* (s. 226, 110; eksempler: *cølibat* > *sølibat*, *service* > *sørvis*)

K4 *sh, ch* [š] > *sj* (s. 226, 110–111; eksempler: *finish* > *finisj*, *clinch* > *klinsj(e)*)

K5 *ch* [tš] > *sj*- i framlyd (s. 226, 111; eksempler: *choke* > *sjåk(e)*, *charter* > *sjarter/sjartre*).

K6 *ch, tch* [tš] > *tsj* i slutten og inne i ord (s. 227, 111; eksempler: *touch* > *tøtsj(e)*, *ketchup* > *ketsjup*)

K7 *g* [dž] > *tsj* (s. 227, 111; ei mulig norvagisering etter denne regelen ville være *image* > *immitsj*).

K8 *ck* [k] > *kk* (s. 227, 111; eksempler: *kick* > *kikk*, *rock* > *rokk(e)*).

K9 *gne* > *nje* (s. 227, 111; eksempel: *champagne* > *sjampanje*)

K10 *gh* [f] > *ff* (s. 228, 112; eksempler: *rough* > *røff*; *tough* > *tøff*).

K11 *q(u)* [k] > *kv* (s. 228, 112; eksempler: *squash* > *skvåsj*, *squeeze* > *skvis(e)*)

K12 *x* > *ks* (s. 228, 112; eksempler: *box* > *boks*, *mixmaster* > *miksmaster*).

K13 *j* [dž] > *j* (s. 228, 112; eksempler: *jazz* > *jass*, *juice* > *jus*).

K14 Stum *r* i engelsk skal skrivast som *r* i den norvagiserte forma (s. 228, 112; eksempel: *flirt* > *flørt(e)*.)

K15 *th* > *t* (s. 228, 112; eksempler: *ortho-* > *orto-*, *thorax* > *toraks*)

K16 *w* > *v* (s. 228, 112; eksempler: *twist* > *tvist* 'pussegarn', *wire* > *vaier*).

K17 *-ent, -ant* [ang] > *ang* (s. 228, 112; eksempler: *présent* > *presang*, *volant* > *volang*).

Vokalisme

- V1** Engelsk kort *a* [æ] skal norvagiserast til *a* (s. 230, 113).
- V2** Trykklett *-er* [ɪ] > *-ar* (nn.)/*-er* (bm.) i substantiv som hankjønn (s. 231, 115).
- V3** *ea* [ɛ] > *e* (s. 231, 115; eksempler: *heade* > *hedde*, *overhead* > *overhedd*).
- V4** *i*, *ie*, *ee*, *ea*, *u*, *e*, *a*, *ey*, *y*, [i(:), iɪ] > *i* (s. 232, 115; eksempler: *biff* > *biff*, *brief* > *brife*, *squeeze* > *skvis(e)*, *gear* > *gir*, [mulig norv.: *business* > *bissniss*], [mulig norv.: *hockey* > *håkki*], *shanty* > *sjanti*).
- V5** *au* [] > *o* [v] (s. 232, 115; eksempel: *exhaust* > *eksos*)
- V6** *o*, *oa* [ɔv] > *o* (s. 232, 115; eksempler: *smoking* > *smoking*, *loaf* > *loff*)
- V7** Kort *o*, *ou* [av] > *o* der vokalen er kort på norsk (s. 232, 116; eksempler: *clown* > *klovn*, *counter* > *kontre*)
- V8** Kort *o* [] > *o* (s. 232, 116; eksempler: *job* > *jobb(e)*, *mob* > *mobb(e)*).
- V9** Trykklett *o* [ɔ] > *o* (s. 233, 116; eksempler: *nylon* > *nylon*, *container* > *konteiner*)
- V10** *oo*, *ui* [u] > *u* (s. 233, 116; eksempler: *scoop* > *skup*, *juice* > *jus*)
- V11** *u* [v] > *u* (s. 234, 117; eksempler: *pull-over* > *pullover*, *put* > *putte*).
- V12** *u* [ju:] > *ju* (s. 234, 117; mulig norvagisering: *producer* > *prodjuser/-ar*)
- V13** Trykksvak *u* [ɪ] > *u* (s. 234, 117; eksempler: *supporter* > *supporter*, *yoghourt* > *jogurt*).
- V14** Det engelske adjektivsufikset *-y* blir halde som *y* (s. 234, 117; eksempel: *corny* > *korny*, framlegg 15.12.03).
- V15** *air*, *are* [ɛɪ] > *er* eller *ær* (s. 235, 117–118; eksempler: *square* > *skvær*, mulig norvag. *fair* > *fer*).
- V16** *ir*, *er*, *ur* [ɜ:] > *ø* (s. 235, 118; eksempler: *flirt* > *flørt(e)*, *service* > *sørvis*)
- V17** Engelsk kort *u*, *ou*, *o* [] skal norvagiserast til norsk *ø* (s. 235, 118; eksempler: *clutch* > *kløtsj*, *trouble* > *trøbbel*, praktisert norv.: *done* > *dønn*).
- V18** *o*, *a*, *aw* [] > *å* (s. 235, 118; eksempler: *score* > *skår(e)*, *all right* > *åltreit*, *crawl* > *krål(e)*, *trawl* > *trål*).
- V19** *ou* [ɔv] > *å* når vokalen er lang på norsk (s. 236, 118; eksempel *choke* > *sjåk(e)*).
- V20** Kort *a* [] > *å* [s. 236, 119; eksempel: *squash* > *skvåsj*).

V21 *i, igh, ui* [ai] > *ai* (s. 236, 119; eksempler: *time* > *taime*, *fight* > *fait(e)*, *guide* > *gaid(e)*).

V22 *ou* [au] > *au* der vokalen er diftongisk og lang på norsk (s. 236, 119; eksempel: *stout* > *staut* (tøytype)).

V23 *ai, aigh, a* [ei] > *ei* (s. 237, 119; eksempler: *container* > *konteiner*, *straight* > *streit*, *catering* > *keitering*).

V24 *ay* [ei] > *ei* (s. 237, 119; mulige norv.: *display* > *displei*, *spray* > *sprei(e)*).

V25 *oi* [i] > *oy* (s. 237, 119)